

Obstanek Primorja bi moral biti gospodarski interes

Marjana Novak, predsednica upravnega odbora *Če stečaja ne bo, se lahko naložba v višini 20 milijonov evrov državi povrne v dveh do treh letih*

Banke upnice se bodo še ta mesec tudi na podlagi odločitev nebančnih upnikov in države dokončno izrekle o usodi Primorja in tako bodisi potrdile njegovo sanacijo bodisi povzročile odločitev za stečaj.

KATJA ŽELJAN

»Po naravi sem optimistka in upam, da dneva D ne bo. Ta hip sta možna oba scenarija, to pa ne vpliva pozitivno ne na zaposlene v družbi ne na ravnanje naših investitorjev, ki se že odločajo za izločanje Primorja iz pogodbenih odnosov. Zato bi želela, da se odločitve sprejmejo čim prej,« pravi Marjana Novak, predsednica upravnega obora Primorja.

Ko ste oktobra prevzeli vajeti ajdovskega gradbinca, ste si postavili tri cilje: da Primorje ne gre v stečaj, da preživi prihodnjih pet let in poplača upnike ter da se preusmeri v takšne vode, ki mu bodo omogočale tudi pridobitev poslov v tujini. Še menite, da je te cilje mogoče uresničiti?

Cilji so bili pravi. Mislim tudi, da so uresničljivi. Če sem takrat dejala, da kjer je volja, je tudi pot, lahko zdaj rečem, da pot je, vprašanje pa je, ali je tudi volja. S tem ne merim na upravni odbor, ki se je zelo angažiral, da je to pot našel, gre bolj za voljo drugih, ki so v zgodbo vpleteni. Banke so svojo voljo izrazile v okviru ponudbe s paketom ukrepov v vrednosti 55 milijonov evrov. Najbolj razočarani smo nad odzivom nebančnih upnikov, in tu gre za vprašanje, ali naši sodelavci, kooperanti in partnerji želijo, da Primorje obstane. Naša ponudba tem upnikom zagotovo ni bila slaba, saj predvideva 75-odstotno poplačilo obveznosti v treh letih, kar je veliko bolje od 50-odstotnega poplačila v primeru prisilne poravnave oziroma ničesar v primeru stečaja. Žal mi je, da ta odziv ni bil boljši in na naše poslovne partnerje še vedno apeliram, naj se odzovejo, saj še vedno sklepamo sporazume. To, da proti nam sprožajo tožbe in si poskušajo pridobiti status ločitvenega upnika, pomeni, da so nas vsi že obsodili na stečaj in da nihče več ne verjame v zgodbo Primorja,

kar me žalosti. Zaposlene skrbi za podjetje in so v tem času zelo tvorno sodelovali pri socialnem dialogu. Država pa je v zgodbo vstopila zaradi slabega odziva nebančnih upnikov. V dialogu z njo smo po eni strani pozitivno presenečeni – ministrstvo za gospodarstvo se je namreč odzvalo na našo pobudo, ravno tako GZS in obrtna zbornica –, smo pa razočarani nad tem, da v skoraj mesecu dni še vedno ni konkretne odločitve. Večkrat sem že povedala, da Primorje nima več veliko časa, da se ga reši. Vsako odlašanje z aktiviranjem bančnih ukrepov to rešitev onemogoča. Upam, da bo vlada razumela našo časovno stisko in da se bo temu primerno odzvala.

Gospodarski minister Žerjav pomoč države pogotuje z razlastnitvenjem sedanjih lastnikov Primorje Holdinga z Dušanom Črnigojem na čelu. Verjamete, da se bo Črnigoj lastniškemu deležu odpovedal?

Zavedati se moramo, da so ekonomski lastniki podjetja že danes banke. To bi lahko prepoznali tudi dejanski oziroma formalni lastniki in naredili korak bližje k rešitvi. Sem pa zelo razočarana nad bankami, ki bi tudi že lahko uresničile nekatere ukrepe, a ne razumem povsem njihove dileme. Če država izreče pozitivno odločitev glede sanacije Primorja, bo menda po zagotovilih bank problem še tisti hip razrešen. Banke so namreč med seboj uskladile metodologijo rešitve problema, sporazumele so se tudi glede medsebojne delitve svojega prispevka pri tem. Gre torej le še za dilemo, ali ta korak narediti.

Imate s Črnigojem kakršnekoli stike?

Z njim sem se v slabih petih mesecih, odkar sem tu, srečala samo enkrat, in to za deset minut. Stikov nimava.

Je v Primorju še zaposlen?

V Primorju ni bil zaposlen niti takrat, ko sem v družbo prišla.

Pred kratkim ste skupaj s svojim namestnikom Jožetom Brecljem obračunali z nekdanjimi vodilnimi kadri družbe, ko ste se odločili za posebno revizijo

poslov Primorja v obdobju februar 2007–oktober 2011. Kaj od te revizije pričakujete?

Ne strinjam se, da je šlo za obračunavanje, ampak za dejanje z vso skrbnostjo dobrega gospodarja. Ko se poslovodstvo v družbi menja, je preveritev preteklih poslov in potencialnih posledic, ki se iz teh poslov lahko pojavijo, ravnanje skrbnega gospodarja. Nihče namreč noče odgovarjati za napake drugih. Pričakujem, da bo strokovna institucija, ki smo jo na skupščini imenovali, preverila te posle in ugotovila, ali so bili sklenjeni z zadostno skrbnostjo, ki jo zahteva zakon o gospodarskih družbah. Če niso bili, bo treba nadaljevati postopke in ugotoviti, ali je zaradi pomanjkanja skrbnosti družbi nastala škoda. Če je ta nastala, bomo ugotavljali, kdo je bil zanjo odgovoren.

Če se lastniki Primorje Holdinga lastništvu ne bodo odpovedali, namerava Primorje skupaj z bankami upnicami zaseči delnice, s katerimi so bila zavarovana posojila za menedžerski odkup. Bi to lahko izpeljali v tako kratkem času, da Primorje ne bi šlo v stečaj?

Primorje nima nobenih možnosti za zasego lastnih delnic, lastništvo lahko uredijo le banke ali lastniki. Razlastitev lastnikov holdinga je prvi pogoj, ni pa ključen za uspešno sanacijo Primorja. Ključen pogoj je, da vsi deležniki prispevajo svoj del k sanaciji. Sicer pa procesi sanacije in ureditve lastništva lahko tečejo vzporedno. Bojim se, da bo v tej razpravi o kuri in jajcu pacient izdihnil.

Menite, da bi moralo biti v interesu države, da zadrži vsaj enega večjega gradbinca?

O nacionalnem interesu ne bi govorila, saj so pojmi glede tega v Sloveniji zelo nerazjasnjeni. Bi pa lahko obstajal ekonomski interes. Brezposelnost okrog 1100 ljudi pomeni v dveh letih, kolikor so lahko na zavodu za zaposlovanje, 15,6 milijona evrov večje prispevke države v zavod za zaposlovanje. Smo tudi velik plačnik v pokojninsko in zdravstveno blagajno in tudi tu bi v dveh letih izpadlo skoraj 14 milijonov evrov. Še za dva mi-

lijona evrov bi bilo izpada drugih davščin. Če stečaja ne bo, bo se naložba v višini 20 milijonov evrov povrnila državi v dveh do treh letih, kar ni slabo ekonomsko razmišljanje.

Kakšna je, denimo, prednost Primorja pred SCT in kako bi to dejstvo država lahko upoštevala pri končni odločitvi?

Po stečaju Vegrada in SCT so njune reference umrle. Na tem pogorišču ni nihče našel načina, kako in kje bi te reference znova uporabil. Če imaš reference za izvedbo velikih poslov v energetskem in okoljskem sistemu ter prometni infrastrukturi, država, ki denar za takšne investicije daje iz proračuna, prek domačega gradbenega podjetja vnaša multiplikativen učinek med svoje državljane. Denar v tej zgodbi se torej oplemeniti. Rešitev Slovenije, makroekonomsko gledano, je le v zagonu proizvodnje. Varčevanje je sicer pomemben segment, a še zdaleč ne edini. Zraven mora biti *new deal*, neka razvojna komponenta. Če prihodkov ni, je to konec tako podjetja kot države. Zato je smiselno, da podjetje preživi do obdobja, ko se bodo državne naložbe začele izvajati. V tujini je za nas kar nekaj poslov, za katere imamo reference: avtocestni program v

Srbiji in BiH, energetski sistemi v Črni gori in Albaniji. V tujini lahko dobimo celo boljše cene kot v Sloveniji, saj je damping tam manj prisoten in tudi zahteve na javnih razpisih so nekoliko blažje. Če bo Primorje ohranjeno, moramo čim prej dobiti nove bančne garancije za pridobitev poslov. Vodstvo Primorja ni nesposobno pridobiti posle, gre za to, da že od lanskega poletja nismo imeli instrumentov pri kandidiranju zanje.

Med podjetji, ki so si denar izposojala z državnim jamstvom, najdemo veliko propadlih gradbincev. Država se je pri podeljevanju bančnih garancij že nekajkrat opekla.

Dejstvo je, da so bančne garancije manj oziroma slabše zavarovane kot krediti. Pri kreditih so bile banke zelo pozorne in so zelo skrbne za njihovo zavarovanje, medtem ko se je zavarovanje bančnih garancij pojavilo šele v zadnjem obdobju. Če podjetje propade in bančne garancije niso zavarovane, je to neposreden strošek bank. Zato so te začele postavljati enake pogoje za bančne garancije kot za kredite. Banke bi lahko tu naredile korak naprej z različnim vrednotenjem tveganj posameznih tipov bančnih garancij, s čimer bi se izpostavljenost podjetij do bank zmanjšala, prav tako potre-

ba po zavarovanju. Veliko so na to negativno vplivali pogoji javnih razpisov, kjer se investitorji s finančnimi instrumenti varujejo veliko bolj, kot bi bilo treba ali kot določa zakonodaja.

Na katerih tujih trgih bi Primorje v prihodnje lahko poiskalo kruh?

Za nekatere trge je posamičen izvajalec preprosto premajhen, zato se bo treba organizirati v skupino izvajalcev, ki lahko ponudi celovito rešitev izvedbe projektov. Celovite rešitve so gotovo ena od prihodnjih smernic, prav tako povezovanje v celoviti verigi izvajalcev za nastop na tujih trgih, ki so investicijsko zanimivi. To so, denimo, Azerbajdžan, Rusija, zanimiv je tudi Bližnji vzhod, prav tako območje celotnega Balkana, predvsem v prometni infrastrukturi. Zaradi pridruženja EU bodo morali na Hrvaškem in Srbiji v prihodnje veliko vlagati v energetske sisteme in okoljske standarde. Škoda je, da bi mi, ki smo na pragu teh trgov, te naložbe zamudili. Potem so tu še bolj oddaljeni trgi Afrike in Daljnega vzhoda, ki so sicer nemirni in nepredvidljivi, a niti tam napredka ne bo mogoče ustaviti. Vse to je prihodnost za gradbeništvo v prihodnjih desetih letih, seveda tudi za slovensko.

Stran / Page: 26

Doseg / Reach: 130000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 895 cm2

3 / 3

Marjana Novak FOTO MAVRIC PIVK